

VÄGLEDNINGSDOKUMENT

Biståndshandläggning inom Vård och Omsorg

Riktlinjer är en vägledning - i varje ärende ska det ske en individuell behovsprövning.

Alla beslut ska prövas mot gällande lagar, förordningar, rättspraxis, förarbeten till lagstiftning eller bindande föreskrifter från Socialstyrelsen.

... ett bättre sätt att leva

Innehåll

1. INLEDNING	3
2. ANSVARFÖRDELNING.....	4
3. LAGAR OCH FÖRORDNINGAR	5
3.1 Förvaltningslagen.....	5
3.2 Legala företrädare - Ombud.....	5
3.3 Offentlighets- och sekretesslagen.....	6
3.4 Socialtjänstlagen	6
3.4.1 Biståndsbegreppet.....	7
3.4.2 Skälig levnadsnivå	8
3.4.3 Äldre personer	8
3.4.4 Stöd till närstående.....	9
3.4.5 Kvarboendeprincipen.....	9
3.4.6 Vistelsebegreppet och ansökan från annan kommun.....	9
3.4.7 Individer som bor i annat land	9
3.4.8 Närståendes ansvar	10
3.4.9 Annan huvudman	11
4. BISTÅNDSHANDLÄGGNING	12
4.1 Underlag för beslut.....	12
4.2 Uppföljning.....	13
4.3 Prövning av pågående insatser	13
4.4. Delegation	13
5. HEMTJÄNST.....	14
5.1 Personlig omvårdnad	14
5.1.1 Personlig hygien	15
5.1.2. På- och avklädning.....	15
5.1.3 Förflyttningar.....	15
5.1.4 Måltider och Måltidsstöd	16
5.1.5 Egenvård.....	16
5.1.6 Social samvaro	17
5.1.7 Promenad och utevistelse	17
5.2 Serviceinsatser	18
5.2.1 Städning.....	18
5.2.2 Tvätt/klädvård.....	19
5.2.3 Hushållssysslor / Husdjursomsorg	19
5.2.4 Inköp och ärenden.....	20
5.2.5 Matdistribution.....	21
5.2.6 Trygghetslarm.....	21
5.2.7 Tillsyn	22
5.2.8 Trygghetsringning	22
6. STÖD TILL ANHÖRIGA	23
6.1 Avlösning.....	23
6.2 Dagverksamhet för personer med demensdiagnos	24
6.3 Ledsagning.....	24
6.4 Kontaktperson	25
7. KORTTIDSPLATS.....	26
7.1 Korttidsvård.....	26
7.2 Växelvård	27
8. VÅRD- OCH OMSORGSBOENDE	28
8.1 Parboende.....	29

1. INLEDNING

Dessa riktlinjer omfattar biståndsbedömning och handläggning enligt Socialtjänstlagen inom verksamhetsområdet vård och omsorg.

Syftet med riktlinjerna är:

- Att vara ett stöd för biståndshandläggarna vid deras individuella biståndsbedömningar, utredningar och beslut.
- Att beskriva vilka kriterier som generellt gäller för att en person ska beviljas bistånd.
- Att klargöra hur SoL (Socialtjänstlagen) ska tillämpas i Båstads kommun. Detta förutsätter att även utförare är väl införstådda med vägledningen.
- Att säkerställa likartad service och omvårdnad, d.v.s. att biståndsbeslutet fattas enligt samma bedömningsgrunder för personer med likartade behov.

Riktlinjerna beskriver hur vård- och omsorgsnämnden inom ramen för sitt uppdrag enligt SoL verkar för att äldre människor med hjälpbehov ska få möjlighet att leva och bo självständigt under trygga förhållanden och ha en aktiv och meningsfull tillvaro i gemenskap med andra

Riktlinjerna är en vägledning - i varje ärende ska det ske en individuell behovsprövning. Alla beslut ska prövas mot gällande lagar, förordningar, rättspraxis, förarbeten till lagstiftning eller bindande föreskrifter från Socialstyrelsen.

Socialtjänsten ska verka för att den enskilde, så länge man själv önskar, tryggt ska kunna bo kvar i ordinärt boende med stöd av hemtjänst och andra kompletterande insatser. Insatserna ska planeras i nära samverkan med den äldre och om så önskas med närstående/legal företrädare och/eller övrigt nätverk. Så långt möjligt och utifrån vars och ens förutsättningar ska insatserna stödja möjligheterna till ett självständigt och värdigt liv.

En annan övergripande utgångspunkt är de nationella målen för äldreomsorgspolitik som innebär att äldre ska:

- Leva ett värdigt liv och känna välbefinnande
- Kunna leva ett aktivt liv och ha inflytande över sin vardag
- Kunna åldras i trygghet och med bibehållet oberoende
- Bemötas med respekt
- Ha tillgång till god vård och omsorg
- Ha rätt till privatliv, kroppslig integritet, självbestämmande, delaktighet och individanpassning

2. ANSVARSFÖRDELNING

Vård- och omsorgsnämnden i Båstad skiljer på myndighetsutövning och verkställighet. Biståndshandläggare tar emot den enskildes ansökan, utreder och bedömer personens behov samt beslutar om insatser med stöd av socialtjänstlagen.

Biståndshandläggaren dokumenterar också utredning och beslut i enlighet med socialtjänstlagens och förvaltningslagens bestämmelser, utformar mål för insatsen och lämnar sedan beställningen av insatsen till aktuell utförare. Handläggaren svarar också för kontinuerlig uppföljning och omprövning av biståndsbeslutet. Vård- och omsorgsnämndens utförare verkställer de beviljade biståndsbesluten och ansvarar för att planera, genomföra och följa upp de bedömda behov och mål som finns angivna i uppdraget.

- Biståndshandläggaren utreder och fattar enligt delegation beslut om **VAD** som ska utföras.
- Utförare ansvarar för **HUR** utförandet ska ske.

3. LAGAR OCH FÖRORDNINGAR

3.1 Förvaltningslagen

Förvaltningslagen (Förvaltningslag 1986:223) reglerar hur ärenden som rör enskilda ska handläggas av myndigheten på förvaltningen. I sjunde paragrafen framkommer att handläggningen där enskild är part ska handläggas så enkelt, snabbt och effektivt som möjligt utan att säkerheten eftersätts.

Myndigheten ska vid handläggningen beakta möjligheten att själv hämta in upplysningar och yttranden från andra myndigheter vid behov. Ett lättbegripligt språk ska eftersträvas. I förvaltningslagen definieras inte begreppet part. Det som nämns är den enskilde som är part eller en sökande, klagande eller annan part. I praxis tolkas detta som att en sökande som får ett avslag då blir en klagande. Detta innebär att endast den person som själv vill ansöka om bistånd från Myndighetsenheten är i juridisk mening part i ärendet. Det är därmed endast denna person som kan ansöka, överklaga samt som har rätt att ta del av uppgifter i ärendet.

3.2 Legala företrädare - Ombud

Anhöriga har ingen laglig rätt att företräda den enskilde om de inte är den sökandes formella ombud (fullmakt) eller legala företrädare (god man eller förvaltare).

Om den enskilde saknar förmåga att på egen hand ta ställning kan god man eller förvaltare ansöka om insatsen för den enskilde. Dessa är att betrakta som legala företrädare.

Den enskilde har rätt att anlita ett ombud vid sina kontakter med myndigheter. Dessa kan vara den enskildes anhörige, närstående eller någon annan person. I de fall ett ombud inte är den enskildes legala företrädare bör en formell fullmakt undertecknas. Inom vård och omsorg kan det dock i särskilda fall vara nödvändigt att en muntlig fullmakt mottas. En muntligt mottagen fullmakt ska alltid dokumenteras.

Socialnämnder ska enligt 5 Kap 3 § första och andra punkten Socialtjänstförordningen anmäla till överförmyndaren:

- om den finner att god man eller förvaltare enligt föräldrabalken bör förordnas för någon samt
- att någon inte längre behöver ha god man eller förvaltare

Biståndshandläggarens uppgift gällande handläggning av yttrande till överförmyndaren om legal företrädare sker enligt Regeringens proposition 1987/88:124 om god man och förvaltare. Detta innebär att det i första hand alltid ska erbjudas hjälp med ansökan om god man. Då personen löper risk att fara illa och inte har insikt om behovet av stöd och då god man inte är tillräckligt ska hjälp med ansökan om förvaltare påbörjas.

Det kan det vid vissa tillfällen vara svårt att invänta en legal företrädare och då kan ett presumtivt samtycke vara gällande. Detta samtycke bygger på information från anhöriga eller andra närstående som vill dennes väl.

3.3 Offentlighets- och sekretesslagen

Inom socialtjänsten hanteras en mängd uppgifter som berör enskildas personliga förhållanden. Dessa uppgifter skyddas av regler om sekretess i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Med sekretess menas ett förbud att röja en uppgift, vare sig det sker muntligen, genom utlämnande av en allmän handling eller på något annat sätt.

Offentlighetsprincipen är inskriven i våra grundlagar och innebär att allmänheten har rätt att ta del av myndigheters allmänna handlingar. I principen innefattas också yttrandefriheten. Inom socialtjänsten och hälso- och sjukvården m.fl. områden är dock offentlighetsprincipen starkt begränsad av sekretess

Sekretesslagen innefattar både bestämmelser om förbud mot att lämna ut allmänna handlingar och om tystnadsplikt i det allmännas tjänst. Att det råder sekretess för en viss uppgift innebär därför att den inte får lämnas ut muntligt eller skriftligt. En handling med sekretessuppgift kan dock lämnas ut om sekretessuppgiften är borttagen och man hänvisat till gällande lagparagraf. Sekretess gäller för alla anställda vid en myndighet, men också för uppdragstagare, förtroendevalda och andra likställda.

Ett centralt begrepp när det gäller offentlighet och sekretess är begreppet allmän handling. En handling är en framställning i skrift eller bild, men också en upptagning som man kan läsa, avlyssna eller uppfatta med tekniska hjälpmedel. En handling är allmän om den förvaras hos en myndighet och är att anse som inkommen till eller upprättad hos myndigheten.

3.4 Socialtjänstlagen

I socialtjänstlagens (Socialtjänstlag 2001:453) portalparagraf anges vilket mål lagstiftarna anser att beslut enligt denna lag ska eftersträva. Där framgår att personers ekonomiska och sociala trygghet ska främjas, jämlikhet i levnadsvillkor samt aktivt deltagande i samhällslivet:

- Alla insatser som ges med stöd av Socialtjänstlagen ska bygga på den enskildes självbestämmande och integritet.
- Den som inte själv kan tillgodose sina behov eller få dem tillgodosedda på annat sätt har rätt till bistånd för sin försörjning eller för sin livsföring i övrigt.
- Alla äldre människor ska ges möjlighet att leva och bo självständigt under trygga och värdiga förhållanden. När detta inte längre är möjligt ska den enskilde ges möjlighet till ett bra boende med det stöd och hjälp som den enskilde behöver.
- En aktiv och meningsfull tillvaro i gemenskap med andra ska också möjliggöras. De personer som vårdar en närstående som är långvarigt sjuk eller äldre ska också erbjudas hjälp och stöd för att underlätta hans eller hennes situation

Socialtjänstlagens 4 kap 1 § reglerar rätten till bistånd. Där uttrycks att den person som inte själv kan tillgodose sina behov eller som kan få dem tillgodosedda på annat sätt har rätt till bistånd för sin livsföring. Biståndet ska tillförsäkra den enskilde en skälig levnadsnivå och utformas så att det stödjer den enskildes möjlighet att leva ett självständigt liv.

Socialtjänstlagen är en ramlag som till stora delar är utformad som en rättighetslagstiftning för den enskilde. Den som uppfyller vissa kriterier har rätt till bistånd. Av denna rättighet för den enskilde följer en skyldighet för kommunen att leva upp till lagens krav. Kommunens skyldigheter frångår dock inte den enskilde hans eller hennes eget ansvar att klara sin försörjning och livsföring i övrigt.

Begreppet livsföring i övrigt sammanfattar en lång rad olika behov av hjälp och stöd, service, behandling, vård och omsorg. Behoven ska tillgodoses med lämpliga insatser utifrån den enskildes situation. Innehållet i insatserna eller typer av insatser är därför inte preciserade i lagen.

Alla ansökningar om bistånd (för att nå upp till skälig levnadsnivå) ska prövas enligt Socialtjänstlagen 4 kap.1§. Beslut om bistånd enligt Socialtjänstlagen 4 kap. 1 § kan enligt Socialtjänstlagen 16 kap. 3 § överklagas hos allmän förvaltningsdomstol

Vid alla ansökningar ska det utredas om behovet kan eller ska tillgodoses på annat sätt.

Enligt 3 kap 3 § Socialtjänstlagen ska insatserna vara av god kvalitet, vilket förutsätter:

- Att tjänsten ska vara likvärdig oavsett var den enskilde bor och oavsett vem som utför omvårdnadsinsatserna, kommunala eller privata utförare.
- Att personalen ska ha lämplig utbildning och erfarenhet.
- Att utförande av insatser ska utgå från den enskildes behov och önskemål.
- Att alla ska bemötas med individuellt anpassade insatser efter sina behov och förutsättningar, samt utifrån ett intersektionellt perspektiv.

3.4.1 Biståndsbegreppet

Rätten till bistånd innebär både en lagstadgad rättighet för den enskilde att ansöka om biståndsinsatser och att få rättsligt prövat om kommunen handlat rätt eller fel om t.ex. en biståndsansökan har avslagits men den enskilde själv tycker sig ha behov av de sökta insatserna. Kommunen har en lagstadgad skyldighet att ge dem som behöver det stöd och hjälp i hemmet och annan lättåtkomlig service

I lagen anges inte i detalj vilka stöd- eller serviceinsatser kommunen ska ställa upp med eller hur insatserna ska organiseras. Lagen öppnar därför ett utrymme för kommunerna att själva avgöra vilka biståndsinsatser som ges och ett utrymme för diskussion med den enskilde kring vilka insatser som kan vara de lämpliga i varje enskilt fall.

Biståndshandläggare ska därför lyssna på den enskilde för att kunna sätta samman de insatser som bäst svarar mot dennes specifika behov och önskemål. Insatserna ska utformas så att de stärker den enskildes möjlighet att leva ett självständigt liv. Rätten till bistånd får därför inte utgå från en statisk syn på den enskildes förmåga och situation utan ska vara framåtblickande.

3.4.2 Skälig levnadsnivå

Det bistånd som beviljas enligt socialtjänstlagen ska ge den enskilde personen en skälig levnadsnivå. Skälig levnadsnivå ger uttryck för vissa minimikrav vad gäller kvaliteten på den beviljade insatsen, det ger dock inte den enskilde någon obegränsad frihet att välja tjänster oberoende av kostnad. Vad som är skälig levnadsnivå måste bestämmas utifrån de särskilda omständigheterna i varje enskilt fall, det vill säga den enskildes individuella behov. Vad som kan anses innefattas i begreppet skälig levnadsnivå definieras även fortlöpande i prejudicerande domar.

Begreppet livsföring i övrigt sammanfattar en lång rad olika behov av hjälp och stöd, service, behandling, vård och omsorg. Behoven ska tillgodoses med lämpliga insatser utifrån den enskildes situation. Innehållet i insatserna eller typer av insatser är därför inte preciserade i lagen. Det handlar i bred mening om vad den enskilde ska behöva för att få vardagen att fungera men också om upplevelsen av trygghet, det bemötande man får eller möjligheterna att få vara med och påverka sin tillvaro.

En utgångspunkt för bedömningen av vad som är skäligt ska alltid vara den enskildes rätt till ett värdigt och så långt som möjligt självständigt liv, trots det underläge som inträder då den enskilde blir i behov av stöd i sin vardag. En nyckel till vilka insatser som kan komma i fråga är inte bara fysiska eller psykiska behov utan också den enskildes vardag innan behovet uppstått. Att behov av stöd uppstår ska inte få hindra att den enskilde också får stöd att fortsätta leva som tidigare i de delar av vardagen där funktionerna är intakta nog för att tillåta det.

Biståndet ska därmed så långt möjligt se till:

- Att den enskilde ges förutsättningar att behålla sina vanor och fortsätta utöva och utveckla sina intressen även om det fysiska eller psykiska tillståndet kräver en del praktiska insatser för att klara det,
- Att den enskilde ges förutsättningar och får hjälp att även fortsatt vara aktiv, upprätthålla sociala kontakter, träffa andra människor, få tillgodose kulturella och andliga behov, uppleva nöjen, kunna följa och diskutera samhällsutvecklingen m.m.
- Att den enskilde kan komma ut, får tillgång till naturupplevelser och får möjlighet att uppleva årstidsväxlingar.

Alla ansökningar om bistånd ska prövas enligt Socialtjänstlagen 4 kap.1§

3.4.3 Äldre personer

I socialtjänstlagens 5 kapitel- 4-5 § finns bestämmelser för särskilda grupper. Vård- och omsorgsnämnden ska verka för att äldre personer ges möjlighet att leva och bo självständigt under trygga förhållanden. De ska även få möjlighet till en aktiv och meningsfull tillvaro i gemenskap med andra. Vidare ska socialnämnden verka för att äldre personer får goda bostäder och ska ge dem det stöd och hjälp i hemmet som behövs (hemtjänst) och annan lättåtkomlig service. Särskilda boendeformer ska inrättas för personer som är i behov av särskilt stöd.

3.4.4 Stöd till närstående

Enligt socialtjänstlagens 5 kap.10§ ska socialnämnden erbjuda stöd till personer som vårdar eller stödjer närstående som är långvarigt sjuk, äldre eller har nt funktionsnedsättning. Med anhörigstöd avses de insatser som fysiskt, psykiskt och socialt underlättar den anhöriges situation.

3.4.5 Kvarboendeprincipen

Socialstyrelsen skriver 2007 i "Trappan mellan kvarboende och flytt", att den så kallade kvarboendeprincipen har varit den officiella policyn i decennier. Kvar boendeprincipen beskrivs av socialstyrelsen som möjligheten att kunna bo kvar i den egna bostaden så länge som möjligt.

Vidare skriver socialstyrelsen att samhällets insatser för att underlätta kvarboende framför allt handlar om att ge hjälp i hemmet genom hemtjänst och hemsjukvård och att underlätta vardagen genom bostadsanpassning och individuellt anpassade hjälpmedel.

3.4.6 Vistelsebegreppet och ansökan från annan kommun.

Bosättningskommunen har ansvar för stöd- och hjälpinsatser oavsett om den enskilde vistas i bosättningskommunen eller tillfälligt i en annan kommun. Vistelsekommunen kan då i vissa fall bli skyldig att bistå med utredning och verkställighet av en insats. Vidare regleras ett sammanhållet ansvar för insatser, enligt såväl SoL som LSS, till en person som genom ett beslut av kommunen blir bosatt eller placerad i en annan kommun. Grundprincipen om vistelsekommunens yttersta ansvar för stöd och hjälp enligt SoL i akuta situationer kvarstår.

Planerad vistelse till Båstads kommun skall ske enligt rutin där bosättningskommunen skall skicka ansökningsblanketten gällande insatser under vistelsen till bastads.kommun@bastad.se som sedan skickar beställningen till ansvarig utförare.

I vissa fall kan en enskild ha starkare anknytning till en annan kommun än den där han eller hon är stadigvarande bosatt, det kan t.ex. gälla personer som flyttar ofta eller när uppgifterna i folkbokföringen av andra skäl inte är uppdaterad. För dessa personer ska bosättningskommunen anses vara den kommun till vilken den enskilde har starkast anknytning (2 a kap. 3 § 2 SoL). (Prop. 2010/11:49, s. 40, 86)

3.4.7 Individer som bor i annat land

Individer med permanent uppehållstillstånd ska beträffande rätt till bistånd enligt SoL behandlas på samma sätt som svenska medborgare som vistas i Sverige.

Asylsökande har rätt att ansöka om insatser enligt 4 kap 1 § SoL. Ansökan prövas utifrån de individuella förhållandena men får inte avvisas enbart med hänvisning till att permanent uppehållstillstånd saknas

Vistelsebegreppet är inte tillämpligt för enskilda som bor i andra länder. Generellt gäller vistelsebegreppet för utländska medborgare har permanent uppehållstillstånd i Sverige. De ska då behandlas som svenska medborgare vad gäller avser rätten till insatser.

Den nordiska konventionen är antagen som lag i Sverige (1995:479). Konventionen gäller alla personer som är bosatta i ett nordiskt land och också för alla nordiska medborgare oavsett bosättningsland. Syftet är att underlätta den fria rörligheten i Norden genom att förhindra att det uppstår luckor i den sociala tryggheten då man flyttar från ett nordiskt land till ett annat.

För svenska medborgare bosatta utomlands, som har ett omfattande behov av vård- och omsorgsinsatser och som vill ansöka om exempelvis särskilt boende i Båstad är inte socialtjänstlagen tillämplig.

För att underlätta i sådana situationer, kan i vissa fall en ansökan behandlas innan den enskilde ankommit Sverige. Utländska medborgare, som tillfälligt vistas i Båstad som turister, besökande etc. har endast rätt till nödvändiga insatser i akuta situationer i avvaktan på resa till hemlandet.

Svenska medborgare boende utomlands alternativt personer med annan nationalitet, ej skrivna i Sverige har inte möjlighet att ansöka om SoL-insatser eller HSL-insatser inom kommunal verksamhet.

3.4.8 Närståendes ansvar

Makepar/partnerskap

Enligt äktenskapsbalkens 1 kapitel 2 § ska makar gemensamt vårda sitt hem. Av 4 § står att makar ska fördela sysslor mellan sig (Äktenskapsbalk 1987:230).

Ett make par har ett gemensamt ansvar för hushållet. Detta innebär att hjälp med hushållssysslor inte beviljas då endast den ene av ett makepar har nedsatt förmåga. Detta innebär att om ett makepar bedöms i behov av bistånd för sitt hushåll ska båda beviljas insatser efter två separata utredningar.

Makar har dock inget ansvar för att hjälpa varandra med personlig omvårdnad. Detta innefattar bl.a. hjälp med på/avklädning, dusch, morgon/kvällshygien samt toalettbesök.

Sambor

Att leva som sambor kan likställas med makar. Sambolagen (2003:376) uttrycker att "när det i en lag eller annan författning talas om sambor eller personer som bor tillsammans under äktenskapsliknande förhållanden eller används liknande uttryck, avses därmed sambor enligt första stycket", det vill säga "två personer som stadigvarande bor tillsammans i ett parförhållande och har gemensamt hushåll".

I det fall den ena parten inte kan medverka fullt ut i hushållssysslor, hänvisas parterna att omfördela aktiviteter och omsorg mellan sig. Det kan också medföra att parterna får göra olika saker för att tillgodose hushållssysslorna i det gemensamma hemmet.

Gemensamt hushåll

Vuxna personer som lever i hushållsgemenskap ger varandra viss praktisk hjälp (inom familjen). Mer omfattande omsorgsbehov kan däremot inte anses ligga inom ramen för vad man normalt bistår varandra med inom familjen. Denna bedömning gäller oavsett om det handlar om makar, partnerskap eller sambor eller när det finns hemmavarande barn över 18 år. Några särskilda skäl att göra avsteg från denna bedömning förekommer normalt inte.

I biståndsbedömningen ska handläggaren beakta om det finns hushållsgemenskap. Detta begrepp reglerar närstående makar/sambos ömsesidiga skyldighet att bidra till familjens underhåll. Med hushållsgemenskap menas att två eller flera personer stadigvarande bor i samma bostad

Till familjens underhåll räknas vad som krävs för den gemensamma hushållningen. Den gemensamma hushållningen innefattar de sysslor som normalt utförs i ett hem såsom städning, matlagning, tvätt, inköp m.m.

Däremot anses inte mera omfattande omvårdnadsinsatser ligga inom vad man normalt bistår varandra med inom en familj. I ett hem där ena maken på grund av sjukdom eller funktionsnedsättning inte kan utföra vissa sysslor får det ankomma på den andra maken att utföra dem.

3.4.9 Annan huvudman

Kan den enskilde få sitt behov tillgodosett av annan huvudman finns ingen rätt till bistånd från socialnämnden. Annan huvudman kan vara landstinget/regionen, försäkringskassan, andra socialnämnder etc. Vård- och omsorgsnämnden har alltid ett ansvar att vidta åtgärder i avvaktan på att ansvarig huvudman kan ge den enskilde stöd.

Detta följer av kommunens yttersta ansvar. Kommunens yttersta ansvar fråntar inte andra myndigheters ansvar att hantera sina ärenden skyndsamt.

4. BISTÅNDSHANDLÄGGNING

I Båstads kommun är det biståndshandläggare som tar emot den enskildes ansökan, utreder och bedömer personens behov, upprättar och sätter tillsammans med den enskilde mål för insatsen samt beslutar om insatser med stöd av socialtjänstlagen.

Handläggaren dokumenterar också utredning och beslut i enlighet med socialtjänstlagens och förvaltningslagens bestämmelser och lämnar sedan beställningen till aktuell utförare.

Handläggaren delger utredning/beslut skriftligt till den sökande och legal företrädare. Handläggaren svarar också för kontinuerlig uppföljning och omprövning av biståndsbeslutet.

Vid akuta, tillfälliga händelser kan utföraren under en begränsad tid - upp till en vecka - genomföra insatser utan biståndsbeslut. I dessa fall ska snarast kontakt tas med biståndshandläggare.

4.1 Underlag för beslut

Behovsbedömningar ska bygga på en helhetssyn av den sökandes situation, möjligheter och behov. Vid bedömningen ska de fysiska, psykiska, sociala och andliga behoven uppmärksammas och beaktas. Bedömningen ska vara allsidig och noggrann. Vid utredningen ska biståndshandläggaren ställa följande frågor:

- Kan den sökande själv tillgodose sina behov?
- Kan den sökande få sina behov tillgodosedda på annat sätt?
- Behöver behovet tillgodoses för att den sökande ska tillförsäkras en skälig levnadsnivå?

Ansökan kan beviljas eller avslås, den kan även avslås delvis s.k. delavslag. Den enskilde ska alltid informeras om rätten att överklaga när beslutet går den sökande emot. I den utredning som är underlag för beslut ska - beroende på ansökans art - t ex följande områden beaktas.

- Hur och var bor den enskilde?
- Boendestandard?
- Familj, anhöriga?
- Socialt nätverk?
- Svårigheter, möjligheter?
- Aktuellt hälsotillstånd?
- Vilken service finns i omgivningen?
- Vilken livsstil har sökanden, intressen?
- Vad kan han/hon klara på egen hand?
- Vad behöver han/hon hjälp med?
- Sökandens syn på behoven?
- Vilka är behoven?
- Vilka av behoven kan andra huvudmän tillgodose?
- Vad kan tillgodoses av någon annan?

IBIC

Handläggningen i Båstads kommun ska följa den modell som utvecklats genom Socialstyrelsen – Individens behov i centrum) denna modell kommer att ersättas av Individens behov i centrum (IBIC) under hösten 2016. Modellen utgår från regelverket för handläggning och dokumentation inom socialtjänsten och omfattar både handläggare och utförare inom äldreomsorgen. Individens behov i centrum bidrar till ett:

- Behovsinriktat och systematiskt arbetssätt
- Gemensamt språk och strukturerad dokumentation
- Bättre underlag för planering och uppföljning.
- Mer rättssäkra och likvärdiga bedömningar

4.2 Uppföljning

Uppföljning av beviljade insatser ska ske minst en gång/år eller om den enskilde begär det. Den enskilde ska:

- Uppnå skälig levnadsnivå.
- Få de insatser de beviljats.
- Vara nöjda med de insatser de fått.
- Känna sig trygga med de insatser de fått och att målen för insatsen är uppfyllda.
- Uppleva att insatserna bidrar till att vardagen är hanterlig och meningsfull.

4.3 Prövning av pågående insatser

Vid omprövning prövas behovet på nytt och handlägningsförfarandet är detsamma som vid ett nytt ärende d.v.s. efter det att den enskilde framställt sin ansökan gör biståndshandläggaren en ny bedömning av behovet och fattar därefter ett nytt beslut. Omprövning ska ske om behovet av insatser förändrats.

4.4. Delegation

Beslut fattas av biståndshandläggare enligt gällande delegationsordning fastställd av vård- och omsorgsnämnden. Den politiska nivån ska i första hand besluta om

- Ärendet bedöms vara av principiell karaktär.
- Beslutet medför ett ovanligt stort ekonomiskt åtagande.

5. HEMTJÄNST

Hemtjänstinsatser ska ge den enskilde möjligheten att bo kvar i sitt hem och samtidigt tillförsäkras en skälig levnadsnivå. Hemtjänst kan ges i form av personlig omvårdnad och/eller serviceinsatser. Utgångspunkten ska alltid vara den enskildes integritet och självbestämmande.

- **Personlig omvårdnad** - syftar till insatser som är direkt riktade till den enskilde för att tillgodose dennes grundläggande behov. De handlar om praktiska insatser som t ex förflyttning eller personlig hygien såväl som psykologiska och sociala insatser.
- **Serviceinsatser** syftar till praktisk hjälp med hushållets skötsel och matdistribution.
- **Sociala insatser** syftar till att ge den enskilde en meningsfull vardag.
- **Måltider**

Behov av hemtjänst föreligger om den enskilde:

- Är i behov av tillfällig eller kontinuerlig hjälp i den dagliga livsföringen och behovet ej kan tillgodoses på annat sätt

Behovet av hemtjänst är tillgodosett om den enskilde:

- Själv kan utföra insats
- Har annan i hushållet eller i sin omgivning som utför det åt honom/henne
- Får behovet tillgodosett genom alternativa insatser
- Har rätt till insats genom annan huvudman
- Genom tekniska hjälpmedel ökar sin funktionsförmåga så att behovet blir tillgodosett

5.1 Personlig omvårdnad

Med personlig omvårdnad menas insatser som är direkt riktade till den enskilde för att tillgodose dennes grundläggande behov. Personlig omvårdnad beviljas till enskilda som har svårigheter att själva klara aktiviteten genom t.ex. nedsatt rörelseförmåga. Det kan även handla om situationer där psykiskt funktionshinder eller demens försvagar den egna initiativförmågan.

Insatserna omfattar bl.a.:

- Personlig hygien, toalettbesök
- På- och avklädning
- Förflyttningar
- Måltidshjälp
- Egenvård
- Social samvaro
- Promenad/ Utevistelse

5.1.1 Personlig hygien

Behov

Den enskilde behöver stöd eller hjälp med personlig hygien. Behoven kan inte tillgodoses på annat sätt.

Normalfall

Insatsen avser daglig personlig hygien inklusive toalettbesök. I personlig hygien ingår hjälp med dusch/bad samt hårvård, nagelvård, insmörjning av mjukgörande kräm, rakning, munvård och hel avtvättning

Hjälp med dusch/bad beviljas efter behov. I insatsen ingår upptorkning och iordningställande av badrum/hygien- utrymmen.

I insatsen ingår vid behov även enklare avtorkning glasögon, hörapparat och personliga hjälpmedel såsom rollator, rullstol och vårdsäng.

Avgränsning

Kan inte behoven uppfyllas på annat sätt saknas avgränsning - det enskilda behovet avgör.

5.1.2. På- och avklädning

Behov

Den enskilde behöver hjälp med på/avklädning. Behovet kan inte tillgodoses på annat sätt.

Normalfall

Insatsen avser dagligt stöd vid på- och avklädning – helt eller delvis.

Avgränsning

Kan inte behoven uppfyllas på annat sätt saknas avgränsning - det enskilda behovet avgör.

5.1.3 Förflyttningar

Behov

Den enskilde behöver hjälp då han/hon helt eller delvis saknar förmåga att förflytta sig på egen hand. Behovet kan inte tillgodoses på annat sätt

Normalfall

I insatsen ingår alla förflyttningar den enskilde behöver göra men inte klarar på egen hand inom eller runt bostaden.

Avgränsning

Kan inte behoven uppfyllas på annat sätt saknas avgränsning- det enskilda behovet avgör.

5.1.4 Måltider och Måltidsstöd

Behov

Den enskilde behöver stöd och hjälp att tillreda och eller inta måltider. Behovet kan inte tillgodoses på annat sätt.

Normalfall

Stöd ges i samband med frukost, huvudmål, mellanmål och kvällsmål/nattmål. Hjälpen avser stöd före, under och efter aktuella måltider. Insatsen kan innefatta uppvärmning och enklare tillagning av mat, dukning, uppläggning av mat, servering av måltiden och diskning.

Exempel på stöd vid matsituation är hjälp att inta mat, sällskap under hela eller del av måltiden för att stimulera lusten att äta.

Avgränsning

Beredning av måltider är ett alternativ till matdistribution och omfattar begränsad tillagning av enklare men fullvärdiga rätter. Bedömningen av denna insats ska utgå från den enskildes behov, det ska dock finnas särskilda skäl att välja detta alternativ framför matdistribution.

5.1.5 Egenvård

Behov

Den enskilde behöver hjälp med hälso- och sjukvårdsinsatser som ryms inom vad som räknas som egenvård. Som egenvård räknas de uppgifter som ansvarig läkare normalt lämnar till patient eller anhörig att sköta om. Uppgifter som förutsätter mer omfattande instruktion och handledd träning av ansvarig läkare eller sjuksköterska är att hänföra till sjukvård oavsett vem som utför uppgiften.

Normalfall

Det är legitimerad personal som bedömer, beslutar och följer upp om den enskildes behov är egenvård. En ansökan om bistånd för egenvård ska därför åtföljas av ett intyg från legitimerad personal. Handläggare beslutar om det föreligger rätt till bistånd om att få hjälp med insatsen. Hemtjänstpersonalen kan bistå med till exempel ögondroppar eller på- och avtagning av stödstrumpor på samma sätt som man bistår med andra sysslor som den enskilde inte klarar att utföra.

Den enskildes behov och uppgifter i intyget är avgörande för hur ofta insatsen ges.

Avgränsning

Den enskilde ska själv kunna ge instruktioner om när, vad och hur uppgiften ska utföras.

5.1.6 Social samvaro

Behov

Den enskilde kan p.g.a. funktionsnedsättning eller ensamhet och isolering inte själv tillgodose sitt behov av samvaro och social kontakt. Behovet kan inte tillgodoses på annat sätt.

Normalfall

Insatsen kan bestå av både samvaro och social aktivitet i hemmet eller aktiviteter utomhus. Den planerade tiden används utifrån den enskildes behov och önskemål. Det kan handla om en pratstund, hjälp att läsa tidningen, stöd att kontakta vänner/anhöriga eller liknande.

Biståndshandläggaren ska informera om möjlighet till insatser genom frivilligorganisationer.

Insatsen beviljas utifrån de individuella behoven.

Avgränsning

Insatsen förutsätter en utredning av den enskildes livssituation, intressen och nätverk. I första hand ska det prövas vilka alternativa sätt det kan finnas att möta behovet. Det kan t ex handla om:

- Mobilisering av den enskildes egna sociala nätverk
- Andra beviljade insatser
- Möjlighet att delta i kommunala eller av frivilligorganisationer arrangerade träffpunktsverksamheter

5.1.7 Promenad och utevistelse

Behov

Den enskilde kan p.g.a. funktionsnedsättning inte själv tillgodose sitt behov av promenad och utevistelse. Behovet kan inte tillgodoses på annat sätt.

Normalfall

Promenader beviljas då den enskilde saknar förmåga att gå ut på egen hand. Insatsen innebär t.ex. att gå en promenad. Promenad kan även tillgodoses i samband med gemensam handling/inköp med personal.

Utevistelse kan även innebära vistelse på balkong/altan/trädgård.

Insatsen beviljas utifrån de individuella behoven. Biståndshandläggaren ska informera om möjlighet till insatser genom frivilligorganisationer

Om målet för insatsen huvudsakligen är att motverka isolering hos den enskilde kan insatsen bytas ut mot annan form av samvaro.

Avgränsning

Insatsen förutsätter en utredning av den enskildes livssituation, intressen och nätverk. I första hand ska prövas vilka alternativa sätt det kan finnas att möta behovet.

Det kan t ex handla om:

- Mobilisering av den enskildes egna sociala nätverk
- Andra beviljade insatser
- Tekniska hjälpmedel

5.2 Serviceinsatser

Insatserna omfattar bl.a.:

- Städning
- Tvätt och klädvård
- Hushållsysslor
- Inköp och ärenden
- Matdistribution
- Trygghetslarm
- Tillsyn
- Trygghetsringning

5.2.1 Städning

Behov

Den enskilde behöver stöd eller hjälp för att uppnå en skälig standard i bostaden vad beträffar städning. Den enskilde har inte möjlighet att tillgodose behovet på annat sätt.

Normalfall

Bistånd beviljas för städning var tredje vecka men kan av särskilda skäl direkt kopplade till hygien eller dokumenterade hälsoskäl utföras oftare.

Städningen omfattar 2 rum och kök (sovrums, kök, rum för samvaro/vardagsrum, hygienutrymmen/toalett/badrum samt hall). I vissa fall kan rengöring av hjälpmedel ingå i insatsen- framförallt. Fönsterputsning utförs i den del av bostaden som omfattas av beslut om städning. Fönsterputsningen sker ut- och invändigt, en till två gånger per år. Denna insats ska rymmas inom befintligt beslut om städning. Insatsen begränsas till att endast gälla inåtgående fönster.

För sammanboende kan städning av två sovrum beviljas förutsatt att även den andre parten är beviljad insatsen städ. Städningen omfattar normalt dammsugning/avtorkning, dammsugning och våttorkning av golv. Insatser som utförs mer sällan, t.ex. rengöring av kyl/frys, spis, fläkt o.s.v. ska rymmas inom den beviljade tiden. Om bostaden är större städas inte hela bostaden vid varje tillfälle. Den enskilde kommer själv överens med utföraren vad som ska göras.

Avgränsning

Städning beviljas inte då den enskilde lever i hushållsgemenskap med annan vuxen som kan utföra städningen.

I hemtjänstens uppdrag ingår inte arbete i trädgård, högtidspyntning, putsning av silver, kristallkronor och dylikt, städning av källare, vindsutrymmen och andra utrymmen som den enskilde sällan eller aldrig utnyttjar, snöskottning eller städning som föranleds av annan hemmavarande vuxen. Vid behov av storstädning eller sanering hänvisas till städfirma.

5.2.2 Tvätt/klädvård

Behov

Den enskilde behöver stöd eller hjälp med tvätt och viss klädvård. Behovet kan inte tillgodoses på annat sätt.
--

Normalfall

Insatsen omfattar maskintvätt av gångkläder samt sänglinne och handdukar. För- och efterarbete till exempel klädvård, samt att lägga in tvätten i skåp ingår. Även strykning av enstaka plagg ingår.

Bistånd beviljas i normalfallet varannan vecka men kan variera utifrån speciella behov. Förhållanden som kan medge tätare insatser är t.ex. att den enskilde har ett större behov av insatsen på grund av inkontinens, motorik- eller synproblem som medför spill, fläckar eller liknande.

Avgränsning

Tvätt- och torkmöjligheter bör finnas i angränsning till bostaden. Saknas tvätt- och torkmöjligheter kan det lämnas till tvättinrättning. Kostnaderna för tvätt betalas av den enskilde. Tvättning av mattor och större gardinuppsättningar utförs inte. Insatsen innefattar inte mangling.

5.2.3 Hushållssysslor / Husdjursomsorg

Behov

Den enskilde är i behov av stöd och hjälp med hushållssysslor såsom diskning, bäddning, avtorkning, blomvattning och sophantering.
--

Bära in ved beviljas enbart för året-om-bostad. Hjälp med att bära in ved beviljas endast om det krävs för att värma upp bostaden. Veden skall finnas i anslutning till bostaden.

Behovet kan inte tillgodoses på annat sätt.

Normalfall

Utförs i normalfallen i samband med övriga insatser. Vid behov utförs kontinuerligt uppsnyggning/hygienstädning.

Avgränsning

I normalfallet ingår inte skötsel av husdjur i begreppet skälig levnadsnivå. I de fall husdjur finns bör ansvaret i första hand ligga på närstående eller bekanta. I enskilda fall kan viss grundläggande skötsel förekomma t ex tömma kattlåda eller kortare promenad med hund.

5.2.4 Inköp och ärenden

Behov

Den enskilde behöver stöd eller hjälp med att få dagligvaror till sin bostad eller enklare ärende utträttade och behovet kan inte tillgodoses på annat sätt.

Normalfall

Till inköp räknas inköp av mat, hushållsartiklar samt apoteksvaror. Inköp av dagligvaror beviljas maximalt ett tillfälle per vecka. Beställning av matvaror/varor utförs med hjälp av medarbetare främst elektroniskt normalt en gång/vecka. Hjälp med upppackning av varor sker i samband med leverans en gång/vecka. I de fall inget företag kan leverera varorna, utförs inköp i närmaste och mest lämpliga livsmedelsbutik. Övriga inköp och ärenden högst två tillfällen per månad företrädesvis dagtid på vardagar.

I insatsen inköp ingår hjälp med att skriva inköpslista, beställa hem varor via internet, när så behövs.

Omfattar ansökan om hemtjänst även att den enskilde önskar följa med vid inköpstillfället ska detta beaktas. Det kan t.ex. handla om personer som själva kan handla men inte bära matkassar, har behov av promenad, eller inte kan förmedla vilka varor som ska inhandlas.

Ska den enskilde följa med till affären framgår detta av beställningen till utföraren. I de fall där aktiviteten enbart består i att följa den enskilde vid handling eller andra ärenden kan insatsen beviljas i form av ledsagning. Insats i form av inköp/ärenden är inte begränsat till dagligvaror utan kan även innefatta andra ärenden utifrån den enskildes behov. Finns beslut om hjälp med inköp av dagligvaror innefattas även apoteksärenden.

Avgränsning

Kan behovet tillgodoses genom att den enskilde själv kan ansvara för hemkörning/beställning av varor beviljas inte insatsen.

5.2.5 Matdistribution

Behov

Den enskilde behöver stöd och hjälp med att få mat distribuerad till det egna hemmet. Behovet kan inte tillgodoses på annat sätt.

Normalfall

Behov av matdistribution föreligger om den enskilde på grund av funktionsnedsättning, nedsatt allmäntillstånd, eller av andra skäl är oförmögen till att själv, helt eller delvis, sköta mathållningen. Särskild hänsyn ska tas om den enskilde har tendens till undernäring eller felaktigt näringsintag.

Då den enskilde inte själv klarar tillagning av huvudmålet beviljas matleverans.

Matdistribution innebär att mat kan levereras hem till personen. Insatsen behöver inte vara kombinerad med annan hjälp vid måltiden.

Avgränsning

Insatsen beviljas inte om den enskilde själv eller närstående lagar mat eller kan inta måltid i närliggande matservering/restaurang eller andra alternativa lösningar.

5.2.6 Trygghetslarm

Behov

För att känna trygghet och säkerhet i den egna bostaden behöver den enskilde kunna påkalla hjälp under dygnets alla timmar.

Normalfall

Behov föreligger om den enskilde har funktionshinder som försvårar att påkalla hjälp vid akuta situationer, känner oro, upplever otrygghet i livssituationen och/eller är i behov av kontinuerligt tillsyn och har falltendens.

Avgränsning

Trygghetslarm beviljas under förutsättning att den enskilde eller närstående har förmåga att hantera larmet, kan tillgodogöra sig de instruktioner som hör till larmhanteringen.

5.2.7 Tillsyn

Behov

Den enskilde är i behov av regelbundna besök av hemtjänstpersonal för att öka känslan av trygghet och säkerhet under hela dygnet. Behoven kan inte tillgodoses på annat sätt.

Normalfall

Insatsen ska följas upp kontinuerligt.

Avgränsning

Om behovet av trygghet och säkerhet kan tillgodoses på annat sätt, till exempel genom trygghetslarm föreligger inte rätt till insatsen.

5.2.8 Trygghetsringning

Behov

Den enskilde har på grund av känsla av otrygghet behov av regelbunden telefonkontakt med hemtjänstpersonal. Trygghetsringning kan även beviljas för påminnelse av insats eller behov av social kontakt. Behovet kan inte tillgodoses på annat sätt.

Normalfall

Hur ofta insatsen ska ges är individuell. Insatsen ska följas upp kontinuerligt.

Avgränsning

Om behovet av trygghet och säkerhet kan tillgodoses på annat sätt så föreligger inte rätt till insatsen

6. STÖD TILL ANHÖRIGA

Kommunerna ska erbjuda stöd åt anhöriga som vårdar en närstående som är långvarigt sjuk eller äldre, eller som stödjer en person som har funktionshinder (5 kap. 10 § SoL).

Med anhörigstöd menas olika insatser som syftar till att underlätta den anhörigas situation. Exempel på stöd är anhöriggrupp, utbildning, information, rådgivning, avlösning, hjälpmedel och hemtjänst som kan innefatta både insatser till personlig omvårdnad men även olika serviceinsatser. Insatserna kan beviljas både till den som får vård eller stöd av en anhörig och till den anhöriga som vårdar eller stödjer. Många av insatserna förutsätter dock att den närstående ansöker om insatsen.

Ibland kan det vara svårt att skilja de anhörigas behov av hjälp från det hjälpbehov som den enskilde hjälpmottagaren har. Ofta innebär stödinsatser direkt till den äldre eller till personen med funktionshinder att även den anhörigas situation underlättas. Men det behövs också insatser som riktar sig direkt till de anhöriga.

6.1 Avlösning

Behov

Den enskilde är i behov av kontinuerlig tillsyn och/eller omvårdnad som utförs av anhörig. Anhörig är i behov av avlösning för att kunna uträtta ärenden, delta i aktiviteter eller tid för återhämtning.

Normalfall

Insatsen ska bidra till den enskildes möjlighet att bo kvar i ordinarie bostad. Anhörigs behov avgör omfattningen. I normalfallet beviljas upp till 8 timmar per vecka. Omfattningen ska framgå av beslutet.

Insatsen kan innebära en aktivitet tillsammans med den enskilde. Personal från t.ex. hemtjänsten ger den omsorg/tillsyn som behövs för att anhöriga eller närstående ska kunna bli avlösta i sitt uppdrag som stödjare

Avgränsning

Avlösartimmar kan inte sparas.

6.2 Dagverksamhet för personer med demensdiagnos

Behov

Den enskilde är till följd av en utredd demensdiagnos i behov av regelbundna aktiviteter och stimulans i vardagen.

Normalfall

Den enskildes behov avgör omfattningen. Det är väsentligt att dagverksamhet beviljas i ett relativt tidigt skede för att kunna tillgodogöra sig aktivering, sysselsättning och socialgemenskap.

Biståndshandläggaren bedömer insatsens omfattning.

Avgränsning

Kan inte behoven tillgodoses på annat sätt saknas avgränsning.

Insatsen beviljas inte för enskilda som bor på Vård- och omsorgboende.

6.3 Ledsagning

Behov

Den enskilde behöver stöd eller hjälp att dels klara förflyttning utomhus, dels ledsagning i samband med aktivitet. Det kan handla om besök hos vårdgivare eller vid annan social aktivitet. Behovet kan inte tillgodoses på annat sätt.

Normalfall

Ledsagning enstaka innebär att personal följer den enskilde till läkar- sjukhusbesök, tandläkare, fotvård, frisör etc.

Ledsagning veckovis innebär att personalen följer den enskilde till regelbundna aktiviteter eller för att kunna ombesörja olika ärenden.

Ledsagning dagligen innebär att personalen följer den enskilde till dagliga aktiviteter t ex till matservering i närområdet.

Avgränsning

Insatsen **ledsagning** beviljas inte om den kan utföras med stöd av t.ex. chaufför och/eller befintlig personal från annan vårdgivare.

Insatsen beviljas inte om behoven kan tillgodoses genom make/makas/sambo.

6.4 Kontaktperson

Behov

En kontaktperson har som syfte att ge stöd för att hjälpa den enskilde i personliga angelägenheter av enklare karaktär och bryta den enskildes isolering genom samvaro. Insatsen är ett icke professionellt stöd som ges av en medmänniska lämplig för uppgiften.

Detta kan t.ex. innebära att den enskilde:

- Saknar närstående/kontaktnät och inte själv har förmåga att ta kontakt med andra.
- Har bristfälligt socialt nätverk
- Har behov av hjälp för att bryta isolering i hemmet.
- Ska kunna delta i samhällets aktiviteter

Normalfall

Omfattningen av insatsen utgår från den enskildes behov enligt tillfällen per vecka.

Insatsen ges i normalfallet till personer i det egna boendet men kan i vissa fall även ges på särskilt boende om behovet kvarstår.

Ersättning till kontaktpersonen ska utgå enligt aktuellt cirkulär från SKLs nivå av riktlinjer.

Ersättningen till kontaktpersoner består av:

- Arvode
- Omkostnadsersättning

Avgränsning

Insatsen beviljas inte om den enskilde har ett tillräckligt fungerande nätverk.

7. KORTTIDSPLATS

Korttidsvård/växelvård

Korttidsvård utgör en viktig stödinsats för enskilda i ordinärt boende och kan vara ett komplement, antingen vid enstaka tillfällen eller i form av växelvård. För den enskilde och för många av dem som vårdar en närstående kan möjligheten till korttidsvård vara en trygghet och en förutsättning för kvarboende. Korttidsvård kan också vara aktuellt under tiden en utredning av den enskildes framtida omvårdnadsbehov och omvårdnadsform pågår.

7.1 Korttidsvård

Lagrum

4 kap 1 § Socialtjänstlagen

Behov

- Den enskilde har behov av fortsatt utredning för att klargöra den enskildes behov och planera stödinsatser.
- Som en form av avlösning när en anhörig svarar för omsorgen.
- Återhämtning/mobilisering - För den som behöver en tids återhämtning.
- Behovet kan inte tillgodoses med punktinsatser i hemmet.

Normalfall

Korttidsboende ska övervägas som komplement till andra insatser för att möjliggöra kvarboende.

Kriterier för att beviljas korttidsboende är exempelvis:

- När anhörig i ordinärt boende behöver avlösas vid enstaka tillfälle.
- När enskilda genom psykisk eller fysisk funktionsnedsättning ej har möjlighet att direkt efter sjukhusvistelse återgå till hemmet i ordinär boende och andra möjligheter saknas.
- Otrygghet och oro med att vara ensam i sin bostad.
- Den enskildes förmåga och behov behöver utredas för att möjliggöra rätt insatser
- Trygghet och säkerhet inte går att garantera i ordinärt boende
- Det föreligger behov av omvårdnad i livets slutskede som inte kan ske i ordinärt boende
- När det föreligger svåra sociala problem eller missförhållanden i hemmet.
- Återhämtning/mobilisering - För den som behöver en tids återhämtning.

En vistelse på korttidsboende ska i normalfallet vara 1-3 veckor. Omfattningen framgår av beslutet.

I utredningen ska datum för uppföljning/omprövning av beslut och/eller målet med insatsen dokumenteras.

I de fall det finns beslut om vård- och omsorgsboende och detta kan verkställas upphör korttidsplatsen.

Avgränsningar

- Korttidsboende beviljas inte om behovet enbart handlar om rekreation och stimulans.
- Korttidsboende beviljas inte enbart på grund av bostadsproblematik, t.ex. stambyte, renovering eller bristande tillgänglighet.
- Korttidsboende beviljas inte om behovet kan tillgodoses av rehabiliterande/utredande åtgärder i ordinärt boende
- Korttidsboende beviljas inte om behoven kan tillgodoses av hemtjänst och/eller andra insatser i ordinärt boende

7.2 Växelvård

Behov

Enskilda i ordinärt boende med omvårdnadsbehov får omsorg och stöd av en närstående som har behov av längre, sammanhängande avlösning eller när den sökande har återkommande behov av planerad korttidsvård. Den närstående behöver en tids återhämtning.

Normalfall

Växelboende är en regelbundet återkommande insats där person boende i ordinärt boende vistas på ett av kommunen anordnat boende under en begränsad tid. Insatsen ska öka den enskildes möjligheter att kunna bo kvar hemma.

Behov av växelvårdsplats föreligger om den enskilde:

- har ett omfattande behov av omsorg, omvårdnad och tillsyn där närstående behöver avlastas från vård- och omvårdnadsarbete.
- är i behov av regelbundet återkommande planerad korttidsvård för att avlasta hemsituationen i ordinärt boende t.ex. när han/hon upplever stark oro och isolering.

Växelvård beviljas maximalt fjorton dagar per månad. Omfattningen framgår i beslutet

Avgränsning

Om behovet av växelvård överstiger gällande norm ska diskussion initieras kring andra möjliga lösningar t ex utökade hemtjänststimmar eller vård- och omsorgsboende.

Växelvård beviljas inte när

- Behoven kan tillgodoses genom hemtjänst.
- Behoven kan tillgodoses genom insatser i form av dagverksamhet för personer med demenssjukdom, avlösning i hemmet eller andra insatser.

8. VÅRD- OCH OMSORGSBOENDE

Vård- och omsorgsnämnden ska verka för att äldre människor får goda bostäder och ge dem stöd och hjälp i hemmet och annan lättåtkomlig service.

Kommunen ska inrätta särskilda boendeformer för service och omvårdnad för äldre människor som behöver särskilt stöd.

I de fall den enskildes behov av vård, omsorg och trygghet inte kan tillgodoses på annat sätt kan det bli aktuellt att flytta till ett vård- och omsorgsboende. I samtliga boenden ingår i grundtryggheten tillgång till personal dygnet runt och trygghetslarm.

Den enskilde har rätt att i samband med ansökan ange önskemål om specifikt boende. Detta önskemål ska beaktas så långt möjligt. I grunden kan dock inte den enskildes önskemål om ett specifikt boende vara avgörande utan behovet av vård- och omsorgsboende. Den enskilde kan därför inte tacka nej till mer än två erbjudanden om boende. I dessa fall kan behovet anses vara tillgodosett och ny ansökan får göras.

I de fall personen vistas på korttid och tackar nej till erbjudande om vård och omsorgsboende upphör korttidsbeslutet och personen får återgå till sin bostad.

Visar det sig inte möjligt att verkställa beslutet inom tre månader ska skälen till detta noga dokumenteras. Tackar den enskilde nej till erbjudande från kommunen ska även detta och orsakerna därtill dokumenteras.

Rätten till bistånd i form av vård- och omsorgsboende grundar sig på den enskildes vård- och omsorgsbehov. Behovet av vård- och omsorgsboende ska grundas på en helhetsbedömning där den enskildes situation och möjligheter ska vägas med fysiska, sociala, psykiska, medicinska och existentiella behov.

Om den enskilde av andra skäl, t.ex. avsaknad av hiss i fastigheten eller otillgänglig närmiljö, behöver annan bostad, ska i första hand möjlighet till bostadsanpassning eller byte till mer lämplig bostad prövas.

Behov

Den enskilde har ett omfattande och varaktiga behov av omvårdnad, trygghet och/eller stöd. Behovet kan inte tillgodoses på annat sätt.

På ett vård- och omsorgsboende ingår i normalfallet allt det stöd och den hjälp den enskilde har behov av utifrån biståndsbeslutet.

Den enskilde beviljas denna insats vid omfattande behov av personlig omvårdnad när det gäller t ex hygien, klädsel, förflyttning, måltider, kommunikation och tät tillsyn över dygnet. Behoven av omvårdnad och trygghet ska inte skäligen gå att tillgodose med hemtjänst eller annat bistånd.

Exempel på situationer där hemtjänsten inte räcker till är de behov som uppstår med korta eller oförutsägbara intervaller.

Medicinskt utlåtande om den enskildes eventuella behov kan tas med i helhetsbedömningen men det är det individuella behovet som styr, inte diagnos eller behovens orsak.

För att personer med funktionsnedsättningen demens ska erhålla Vård- och omsorgsboende med demensinriktning krävs att läkare fastslagit demensdiagnos. Allmänt måste vissa kriterier vara uppfyllda för att den enskilde ska beredas bostad i ett vård- och omsorgsboende. Minst ett av följande bedömningskriterier ska vara uppfyllt för att den enskilde ska få en bostad i ett särskilt boende:

- Den enskildes omvårdnadsbehov är stort över hela dygnet och/eller kombinerat med oförmåga att påkalla hjälp.
- Den enskilde uttrycker stark/ständig oro och/eller kan utgöra en fara för sig själv.
- Hälsotillstånd som påverkar förmågan att fungera i ordinärt boende med punktinsatser av hemtjänst.

Avgränsning

Behovet av vård- och omsorgsboende föreligger inte om personens behov:

- Kan tillgodoses med insatser från hemtjänst och/eller alternativa insatser

8.1 Parboende

I de fall en make, sambo eller registrerade partner är i behov av boende i en sådan särskild boendeform som avses i 5 kap. 5 § Socialtjänstlagen ska med skälig levnadsnivå förstås att båda bereds plats i samma boende om de begär det. Med samma boende har Socialstyrelsen definierat boende i samma rum, samma lägenhet eller inom samma boende. I Båstads kommun används benämningen makar men i likhet med den parboendegaranti som regleras i socialtjänstförordningen avses här makar, sambos eller registrerade partners.

I de fall båda har behov av vård- och omsorgsboende:

Makar som båda är i behov av och fått biståndsbeslut i form av vård- och omsorgsboende samt som båda önskar bo tillsammans erbjuds plats i lägenhet som är lämpliga för parboende eller i separata lägenheter inom samma boende. Om en av makarna avlider, har den andra partnern möjlighet att själv ta över lägenheten. Regler för avgifter för vård- och omsorgsboende gäller för båda makar.

I de fall enbart den ena partnern har behov av vård- och omsorgsboende:

Båda makarna kan flytta även om endast en har ett vårdbehov. Beslut för medflyttande maka/make ska fattas enligt SoL 4:2. Detta ska gälla under förutsättning att paret dessförinnan varaktigt har bott tillsammans. Hanteringen av biståndsbedömda medflyttande maka/make gör att kommunen undviker oklarheter gällande t ex HSL-ansvar, ersättningar och avgifter.

Om make/maka som har rätt till särskilt boende avlider och kvarvarande make/maka då inte uppfyller kriterierna så överförs inte kontraktet för lägenheten. Konsekvenserna av det är att hyresvärden (kommunen) måste erbjuda en annan lägenhet som anses likvärdig.

(Läs mer i del 3 i kapitlet Hyreslagstiftningen vid parboende i avsnitten Översiktlig information om vissa bestämmelser i hyreslagen och Särskilda hyresrätts-liga frågor om parboende.)